

Jaarverslag 2016

Verslag van de VLG-Studiedag op vrijdag 8 april 2016 op boerderij de Beug in Odijk, over Nut en nadeel van Boerderijtypologieën Georganiseerd door Judith Toebast.

Nederland kent een grote verscheidenheid aan boerderijen. Aan de boerderij is vaak te zien waar men zich in Nederland bevindt. Boerderijonderzoekers en archeologen proberen al lange tijd de boerderijen in typen in te delen. Voor de nog bestaande boerderijen wordt nog altijd de indeling gehanteerd die in de jaren 1950 was ontworpen door boerderijonderzoeker R.C. Hekker, maar in het archeologische werkveld wordt een andere indeling gebruikt.

Op de studiedag die de vereniging organiseerde op de historische (zestiende-eeuwse) boerderij de Beug in Odijk, werd ingegaan op de vraag hoe nuttig de diverse ontwikkelde typologieën nu nog zijn. 65 leden en belangstellenden woonden de studiedag bij, die werd voorgezeten door Sophie Elpers. Johan Verspay (archeoloog, Universiteit van Amsterdam) gaf een inleiding over het gebruik van typologieën in archeologisch onderzoek naar boerderijen. Ellen van Olst (bouwhistoricus, voorheen Stichting Historisch Boerderij-Onderzoek) hield een pleidooi voor een nieuwe benadering van de indeling in historische boerderijvormen. In plaats van de traditionele typologie met gedetailleerde hokjesindeling stelde zij voor om over te gaan om een meer flexibele benadering van de geschiedenis van de boerderijvormen in Nederland, met meer aandacht voor plaatselijke sociaaleconomische achtergronden van de ontwikkeling. Piet van Cruyningen (Wageningen University and Research) sprak over het einde van de traditionele boerderijtypen onder invloed van de modernisering van de landbouw in de twintigste eeuw. Ook prominente architecten die aan de streekeigen vormen trachtten vast te houden, konden het tij niet keren. Tenslotte gaf Judith Toebast (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed) een typering van de boerderij de Beug en gaven de bewoners, de heer en mevrouw Duijzer, een rondleiding door het historische gebouw.

Verslag van de najaarsexcursie naar Groningen op vrijdag 4 oktober 2016. Georganiseerd door Richard Paping.

Groningen is tegenwoordig veel in het nieuws door de aardbevingen die veroorzaakt worden door de gaswinning. Ook de agrarische sector wordt daardoor getroffen en historische boerderijen zijn soms zwaar beschadigd. Maar in het verleden heeft de agrarische sector ook zelf negatieve effecten voor de Groninger gronden gehad, bijvoorbeeld door de bodemdaling die veroorzaakt werd door het ontwateren van veengronden. Op deze excursie werden de oorzaken en gevolgen van bodemdaling vanuit historisch perspectief benaderd en fraai agrarisch en niet-agrarisch erfgoed in Groningen bekeken. Ongeveer 35 leden namen eraan deel.

De excursie begon met een rondrit door het gaswinningsgebied rondom Slochteren. Tijdens de rondrit gaf historisch socioloog Otto Knottnerus een deskundige toelichting op het landschap en zijn ontstaan. Na de lunch in de historische boerderij Hermans Dijkstra in Midwolda ging de rit door naar Appingedam, waar historisch-geograaf Wim Ligtdag een presentatie gaf over de ontginning van het veengebied rondom Slochteren. Annemarie de Groot van de Groningse welstandsorganisatie Libau gaf daar een overzicht van de gevolgen van de bodemdaling voor gebouwd erfgoed en van de dilemma's die zich voordoen bij het herstel van de schade. De excursie werd afgesloten met een bezoek aan een verzakkende monumentale boerderij.

Aanmoedigingspremie

De door de vereniging ingestelde aanmoedigingspremie voor scripties over agrarische- en plattelandsgeschiedenis in de breedste zin is in 2016 acht keer toegekend, aan:

- Simon Beentjes, Universiteit Leiden, De kleine-boeren tragedie: hoge nood in de lage Landen. Nederlandse en Belgische reacties op het voorgenomen programma voor het Europese gemeenschappelijke landbouwbeleid, 1968-1971
- Charlotte Witte, RUG, Stuifzandbestrijding op de Veluwe. De invloed van gewestelijk overheidsbeleid op het functioneren van de buurtschap Harskamp in de 18^e en 19^e eeuw
- Maurice Paulissen, RUG, Kinkenwegen en kinkenvoerders. Handel en vervoer per lastdier in het land van Herve in de 18^e en 19^e eeuw
- Jan Tempel, RUG, De droevige ziekte. De Groningse runderpestbestrijding tijdens de achttiende eeuw in vergelijkend perspectief

- Mariska Meints, RUG, Op 's levens tweesprong. De strategieën na verweduwing van weduwen en weduwnaars uit Adorp, 1850-1900
- Harm Hospes, RUG, Stoppen of uitbreiden. Schaalvergroting in Creil tussen 1950 en 2015
- Dennis Klooster, RUG, Een gemeente met verschil. De gemeente Leeuwarderadeel in beweging in een periode van industrialisering
- Pieter-Jan Koning, RUG, Verarmen of verhuizen? Een onderzoek naar migratiestromen naar en vanuit het Zuidelijk Westerkwartier en De Wilp in het bijzonder 1850-1900

Boeken

Er werd voor 25 euro aan boeken verkocht.

Bestuur en leden

In 2016 is het bestuur tweemaal bijeengekomen: in Amersfoort op 28 januari en in Den Haag op 1 september. De aandacht ging vooral uit naar de organisatie van de bijeenkomsten en de scriptieprijs.

De secretaris werd enthousiast en efficiënt bijgestaan door Sandra van den Brink, secretaresse van de Leerstoelgroep Agrarische –en Milieugeschiedenis.

De vereniging telde per 31 december 2016 310 leden, 2 meer dan aan het begin van het verslagjaar. 18 nieuwe leden hebben zich aangemeld, 12 leden hebben opgezegd en 4 leden zijn overleden.

Samenstelling van het bestuur (met jaar van aftreden) per 31 december 2016:

Prof. dr Pim Brascamp (2020, tweede termijn), voorzitter
 Dr Piet van Cruyningen (2017, eerste termijn), secretaris
 Dr Richard Paping (2018, eerste termijn), penningmeester
 Dr Milja van Tielhof (2020, tweede termijn)
 Ir Judith Toebast (2017, eerste termijn)
 Dr Sophie Elpers (2019, eerste termijn)
 Dr Janny Bloembergen-Lukkes (2020, eerste termijn)

Ereleden van de vereniging:

Prof. dr Hans Jansen
 Dr ir Jan Bieleman

Kascommissie:

Jan Beuving (tweede keer)
 Vacature (wegens overlijden Pim Kooij)